

ივერი

გაზეთის დასაყვამად და კრძალ განცხადება
დასასჯელად უნდა მივიჩნიოთ: თუთონ რედაქციას
ახალი-ბუთის ქუჩაზე, სახლი № 9, 3-5 ნი-
დელისის საცხოვროს, გოლოვინის პრისონებში,
მწერაკობის განყოფილებაში საზოგადოების გან-
ყოფილებაში სათავად-ახალი ბუთის სახლი № 9-
სახლის ქუჩაზე.
ფსი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრუქტურის
ფაქტორია.

გაზეთის ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
11	10	6	6	6	6
12	9 50	5	5	5	50
10	8 75	4	4	4	75
9	8	3	3	3	50
8	7 25	2	2	2	75
7	6 50	1	1	1	50

ცალკე ნაბეჭდი — ერთი შურია

1877—1888 **საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი** 1877—1888

დღესასწაულის გამო შაბათი 50-
მინი გამოვა კვირას, 24 ივლისს.

„სიბრძნე ბალაშკარისა“

სიტყვიერების თანამედროვე მო-
ყვარო ანუ ფილოლოგთა განსა-
კუთრებითი ყურადღება მიუჩიავს
ზღაპრებისა და ამბების მოგზაურო-
ბას ადამიანთაგან დასავლეთს.
არაგისთვის ადარ არის ახლა და-
ფარული, რომ სამუდამ სასუქის
უფროსი-ერთი მოთხრობა და ამ
ბავი ევროპაში შემოტანილია აზი-
დგან. როგორც ადამიანთაგან
ქართველნი ღრმად-გაჭრნი და პა-
ტიოსანი სპეკული ატლაცებში მო-
იყვანდნენ ხოლო ამინდელი რა-
ინდები უფს ვეროვას, ისე უცხო
და კეთილ სასმენნი ამბანი, ადორ-
ძინებულნი ადამიანთაგან, გან-
საკუთრებით, ინდოეთის ნიადაგზე.
წარიტაცებდნენ დასავლეთის მკი-
რთვულ საზოგადოებას. ამ სასუქ-
ნის ევროპაშიღებება არა მცირე ჯგუ-
ფილი მიუძღვიდათ ამ ფილოლოგთა
რის საგნის შემუშავებაში და დღეის-
დღემდე დიდის ცნობის-მოკვა-
რებობა და გულს-მოადგინებით
ქიბებენ ვასს, რომდგინებენ უნდა
ეველოსთ ინდოეთიდან გამგზავ-
რებულ ამბებს დასავლეთისკენ.
თავისდაგვარად საფორტელოა,
რამ ქართველებიც უნდა ყოფი-
დებიდნენ მისამართნი ამ მხრით
დასავლეთსა და ადამიანთაგან მო-
რის განათლებასა და მწიგნობრო-
ბაში. მჭიდრო და მოკიდებულება
საქართველოსა, ერთი მხრით,

ადამიანთაგან განათლებულ ხალ-
ხებზე და, მეორე მხრით, დასა-
ფრთხილ მეზობელ ვიზანტიაზე,
ხელს თუ უმართავს, თორემ არ
ეწინააღმდეგება ამ მოსაზრებას; და
წილს კიდევაც ჩამოაგდო დანარა-
ტი ამ სავნის თაობაზე მეცნიერ-
ულის სიფრთხილით ცნობილმა
არაბისტმა ბარონ როზენმა ერთს
პატარა წერილში*) შესახებ ბნ
ცოტენბერგის «Notice sur le livre
de Barlaam et Iosaph»-ისა. შიგა
და შიგ ბნი როზენი წინააღმდეგ
ცოტენბერგის ამტკიცებს, რომ
მკრევე წოდებული სულის მარ-
გებელი ამბავი ვარდამიასა და ია-
საფისა, ერთ დროს მეტის-მეტად
გავრცელებული და განთქმული
საბერძნეთში და ბერძნულიდან თ-
თქმის ყველა განათლებულ ხალხს
ენაზე დაგაყვებულნი, შესაძლოა
ბერძნულზე ქართულიდან * * *
იყოს გადათარგმნილი. უმთავრეს
სახეობად ბნ როზენს მოჰყავს
ორი გარეობა:

ა) გარდა ამ იოასაფის* ერთს
უძველეს ბერძნულ ხელთ-ნაწერ-
ზე და სახელდობრ ვენეციურზე,
რომელსაც მე-XI-ე სასუქის ბუ-
თებენ, სწერის: სულის მარგე-
ბელი ამბავი იოასაფის შინაგან ქე-
ყნით წმინდა ქალაქში მოტანილი
წმინდა საბავლის მონაზონ იაზ-
ნესაგან, თარგმნილი ივერიელად.

*) Записки Вост. Отд. P. Ar. 66.

**) ქართულზე თუ რა ენაზე დაგზავ-
ლია, არც ეს არის ჯერ ცნობილი; ცნ-
ად სხანს მხოლოდ, რომ ამ საინტერესო
ამის სამშობლო ინდოეთია.

ერთ ბერძნულზე პატრიარხისა და
დვთის მსახურის ევთიმ ივერიელი-
საკანა.

ბ) დამოუკიდებლად ამის თვით
ევთიმ ქართველის ცხოვრებაში
მოსხენებულია, რომ ამ დაუღა-
დავს მუშავს ჩვენის ძველის მწერ-
ლობის ქართულიდანაც უნდა
ეთარგმნოს ბერძნულად არა ერ-
თი ჩინებული თხზულება, მათ მო-
რის ბიბლიკალი. ამ ცნობას ევთი-
მე მოაწმინდელი ცხოვრებიდანაც
განსაკუთრებით ყურადღება მიჰ-
ცავა ბნმა როზენმა და, მიიღო რა
მხედველობაში ახსნა შრომ. ცა-
გარდისა, რომელიც «ბალავჭარა-
სთარგმნიდა „საძირკველად“, შემ-
დეგე მოსაზრება წარმოასთქვა:

მე ვიცი, არის თუ არა რაი-
მე სამეფო მეტყველებითი თხზუ-
ლება სათაურით „საძირკველი“,
ხოლო ადვილად, რომ სიტყვამ
„ბალავჭარა“ გამოიწვია ჩემში აზ-
რი, იქნება ამ სიტყვით იგულის-
ხმებოდა იგივე ინდოელი სიტყვა,
ან სახელი, რომელსაც „ბალავ-
ჭარა“-ის სახით ვარდამიას მავი-
რობა უჭირავს ამ მართობისავე
მოსდგინებურ თარგმანში*.

ცოტენბერგის საწინააღმდეგოდ
სხვა აზრებზე იყო გამოთქმული
სხვა წერილში, მხოლოდ ამინდ და-
ბუკეთებით ცნობილი არ იყო, სრუ-
ლად იმყოფებოდა, თუ არა ქრ-
თულს ენაზე „ბალავჭარა“. დღეს
ყოველ ეჭვს გარეშე ამ მოთხრო-
ბის არსებობა ქართულს ენაზედა
წერა-კითხვის გამავრცელებელ სა-

ზოგადობის წიგნთ-საცავში არის
ქნ დაეჭვივის-მიერ ახლად შე-
მოაწერილი*) „სიბრძნე ბალა-
ვარისა“, რომელსაც შეუძლიან
ადვილ საშასხური გაუწიოს საზო-
გადოდ ზღაპრების მოგზაურობის
გზის გამოკვლევასა და კრძალ გა-
მოაჩინოს: ჭეშმარიტად სთარგმანა,
ან გადაყვანა თუ არა ევთიმე ევ-
ამბავი ქართულიდან ბერძნულზე
და ამ თვით ქართულზე საიდგან
გადმოუთარგმნათ.

რადგან ამ მოკლე ხანში „ადმო-
სავლეთის შემსწავლელი საზოგა-
დობა“ ბნ ჭომედიისგან მოვიდის
ამ მოთხრობის (რადულის თარგ-
მანის გამოცემა, თავის დროზე
დაიდა საინტერესოა ქართულის
თარგმანის ბერძნულთანა და არა-
ბულითან შედარება და ამ გზით
მათი ურთიერთ-მორისის გან-
საკუთრების და თითოეულის თავ-
განსავალისა გამოკვლევა. მანამ-
დეკი საჭიროა ქართულის ტე-
ქსტის შემდგომად აღდგენა და
გამოსაცემა მომზადება. სამწუხ-
როა, ქნ დაეჭვივის მიერ შემო-
წერილი ხელთ-ნაწერი ძველი
ახალი, სახელდობრ „1860 წელს
ოქტომბერსა ჩ-სა დედსა გარდა-
მოწერილი-იქნა აზნაურის გუ-
ბერნისკის სერეტარის ანტონი ზა-
ქარის ძის დაეჭვივის მიერ“.

ამიტომ ვსთხოვ ქართულის მწერ-
ლობის მოყვარეთა, უკეთუ ვისმე
ეჭვს, ხა სადმე ეკუთვნის სხვა ხელთ-
წერა-კითხვის გამავრცელებელ სა-

) იგივე გარდა ამ იოასაფი.

ნაწერი ამვე ამბისა, სათაურით
„სიბრძნე ბალავარისა“, ან „ბალა-
ვარი და იოასაფი“, ნუ დიხა-
რებენ და ინებან „ივერის“ საშუ-
ალებით გამოცემაზე.

ნიკო შარი

ახალი ამბავი

* ამ თვის ოცს, დღით, პო-
ლიციის მექსე ნაწილში, თამაშო-
ვის წისკილის ქვეშ, იპოვეს ორი
დამჩრდილი კაცი. ერთი მათგანი, რა-
გორკ აღმოჩნდა, ურიაა და მეორე
რუსი. ამ საკოდებებს ეყვარება, რომ
რამდენისამე ღლის დამჩრდილი უნდა
იყვნენ.

* ჩვენ წავსოვენ შემდეგი შე-
ნიშნა დაეჭვით: „შოთის სახლ-
ში, რომელიც ქალაქს ეკუთვნის და
რომელიც ამ ქანად „საქართველო“
არის, ოცამდე მალაზია გაქირავებუ-
ლი. მალაზიის პატრონი მალაზი
„შეიწირიებული არიან უწყობი-
საგან, თუქსა წელს მილი სტერი-
წინ აქვს გატარებული. შიგ სახ-
ლის ენაში არ არის გაყვანილი
წყლის მილი და ეს ამენი მცხოვ-
რებლები იძულებულნი არიან თითო
პატარა კოკა წყალში აძლიონ თითო
შაური, როდესაც კაქიკად ოთ-
ხი ეყვარა“ არის. იმ მუშებს
კი არა ბატონებენ წყალს, რომ
მლებიც ქალაქიდან არიან დაეჭვილ-
ნი, არამედ სხვებს, რადგანაც ქალა-
ქისაგან დაეჭვილნი მუშები ბულ-

ფელეტონი

ბ ნ ე ლ
XVIII
განმარტვა
(გაგვიღებ*)

სოფელ **-ში ერთი შესანიშნავი
ქურდობა მოხდა, ერთს შემდგომს
გლეს დაპარეს მინდორიდან მთელი
საქონელი, რამდენი-კი გაჩნდა თა-
ვის ბედობაზედ. საქმის გამოსარკვე-
ვად მოვიდა სოფელში პოლიციის
ბოქალუი და ჩამოხდა ერთ თავადის
შვილთან. თავადის მსოფლმა და მა-
მასხლისმა უჩრდეს ბოქალუს, რომ
დობარე ეკვლა (მითხველი თითონ
გაიგებს, ვინც იყო კველა) და გე-
მოკითხეს, იმ ღამეს, რა ღამესც და-
იპარეს საქონელი, „ბნელი“ იმსთან
იყო, თუ არაო. ბოქალუსმა ეს რჩევა
მიიღო და უბანა-ზორებს, მომგვარეთ
კველაო. იმ მოყვანა თავადის ქალბე-
და დიდი ცნობის-მოყვარობა გამო-
ძინეს და სთხოვეს ბოქალუსს, რომ
ჩვენთან გამოკითხე კველასაო. ბო-
ქალუსმა დიდი სიამოვნება გამოაცხა-
და იმისათვის თხოვის გამო.

ერთის საათის შემდეგ გზირებმა

წარმოადგინეს ლოყბ — დაპარულბე-
ლი კველა, რომელიც დაუკრა ყუ-
დას თავი და დაღა ბოქალუსის წინ,
საკითხველად მოჰსადგებელი.

— გუმინ-წინ ღამ შენთან ვინ იყო?
ჭკითხა ბოქალუსმა.

— ვინ უნდა ყოფილიყო? მიუგო
კველამ.

— ბნელი გუმინ-წინ ღამ შენთან
იყო?

— ამა, რა ვიცი, ყმაწილო, ბნე-
ლო ვინ არი მე არც ბნელი ვიცი
და არც სხვა.

— პა, სწორეა თქვი, თორემ ხომ
სხედა ამ მთარახს? მიუი-ისეთი ავა-
ყვანიო ბეჭებზედ, რომ სულ ცერ-
კეთითა ჰტოვდი!

— რაც არა ვიცი-რა, ყმაწილო,
რა მოგახსენებ!

— არ მაშასწინებ და ეს მათრახი
თითონ გათქმენებს! ბოქალუსმა და-
უქნია მათრახი.

— რა ვიცი, ყმაწილო, მე ბნე-
ლოს ვერ ვიცი! მართალია, მოდიან
ჩემთან ხალხი, მაგრამ მე ხო სახე-
ლებს არა ვკითხავ, ბნელია ჰქვინათ,
თუ ნათელი.

— აი, გაგვიყვებს სახელი! წამოი-
ბახეს იმ მოყვანა თავადის ქალბე-
და — რამ დაიბარებო აქ, ვერ იცნობ?
— რა ვიცი, ამა როგო ვიცი? —
ზოგი ბნელი-უყუებთო მოდიან.

— როგორ ვერ იცნობს, ტყუის! —

წასტრიალდა ერთმა თავადშვილმა ბო-
ქალუსს: — დღისთავ მგავსთანა გლი-
და ღამეც.

— მე მითხრეს, რომ ბნელი დღი-
სითაც მოდიან შენთან.

— აქი წელანაც მოგახსენე, ყმაწი-
ლო, მე იმითი სახელით არ ვიცი-
მითქი. მოდიან, მართალია, დღისთავ-
და, ან-კი საძრახისია, ყმაწი-
ლო, თუნდა დღისთავი მივიდნენ,
საყვარელმა თქვენგან არ არის მო-
განილი!

— ეგ სახელ-გასაქრები, რეგებს
ლანარაკობს! წამოიბახეს ქალბემა სი-
ცილით.

— რას იტყობი, ქალი, — მიმპარა
კველამ ქალბემა: — თითქოს თავზე ბუ-
ში არ ავფრენიაო? რა ვიცი, სცა
ყმაწიელს დანახაში, გამჩრდილი თა-
თარიკრო იყოს, გაუყრილი-კიხელსა და
დაეჭვილები ტყუას და მინდორში ქა-
ლბემა დაჭრეს ტაში და ხარხარით
გაიქცნენ.

— შენ ბეგრს ნუ ჰტებობ, თორემ
ამ მათრახს ზედ დაეჭვებთ!

— ჩემი რათ უყვირო, ყმაწილო,
რა თითონ უარესები არიან?

— ხმა გაკმინე, კოჩი! შავილიან
ცხლა შინ წმენდი და როცა ბნელის
მაყვანენ, შენი ისე მოგყვანენ.

სალამოზედ, იმ სახლის წინ, სცა
ბოქალუი ყმაწილებთან დროებას

ბატონდა, იღმენ ბნელი და კვე-
ლა, ხალხ-შემოხვეულნი.

ბნელი ძალიან მოხდენილის სახე-
და ტანის იყო — მაღალი და მხსხელ
მხარ ბეჭანი, სახე ჰქონდა ხორბლის
ფერი, შავი თვალ-წარბი, ზომიერი
ცხერი, მოკლედ გაკეთებული შავი
წვერი და შავი უღაშები, თავზე
ცხრა მაღალი, წითელი ქუდი, ტან-
ზედ ცეცა შავი ზოგაზის შალის ჩა-
ხა-შალღარი და შავი პრუქელის ახა-
ლუხი, მაშინთი შეყრილი; ფეხთ ეკვა
მაღალ-ყელა, უქუსლო ჩუსტები,
წილედ გრტა შეყრილი ქამარ-
ხანჯალი, ერთი ფეხი წინ წადდა,
ხანჯლის ბოლო ლავებდა შუა ჩაევა-
რბინი და ორივე ხელით ხანჯლის
ტარს დაპყვინდა. სახე დამშვიდ-
ებული ჰქონდა ისე, რომ ერთი ბეჭე
მეღვლარება არ ეჩნებოდა.

ბოქალუი გავიდა აივანზედ, რომე-
ლიც გადაჰყურებდა შვეროცლსაქარ-
თან გაყვინენ ყმაწილებიც ბარბაკითა
და უწყაწიურის ლანარაკობ.

— ამა, მაყვანეთ ილია თვალთ-
შვილი? — დაიყვარა ბოქალუსმა, გა-
მოსტყუო უმაღლედ.

— აქ გახლავართ! — მიუგო ბნე-
ლომ: — რას გვიბახებთ, ბატონო?

— შენ აი რას გვიბახებ: შენ უნდა
შეგატყობინო ნამდვილად, სიმართლედ
უნდა მითხრა, თორემ ხომ იცი ჩე-
მის მათრახების ამავე, გუმინ-წინღამ
სად იყავი?

— რათა გნებამთ, ბატონო?
— შენ არაინა გკითხავს, რათაქა
მნებავს მე შენ გვიბახებ, მითხარ
სწორედ, სად იყავი?
— შინ ვახლდი, სად უნდა ყვა-
ფილოთავ?
— სწორეთა თქვი!
— სწორეთ არ მოგახსენებ! მართ-
ლისათვის ვინ რას მაძლევს, რა ტყუი-
ლი გილანავაო?
— ნუ ჰქვინაო, სწორეთა თქვი!
— აქ სწორეს მოგახსენებთ, მე
არსად არა ვყოფილვარ, შან ვიყავ.
— მაშ შენ ე მაგ დედაკაცთან არა
ჰყოფილვარ გუმინ-წინ ღამ?
— რას ბახებ, ბატონო, მე ამ
დედაკაცს ვერ-კი ვიციო!
— მაშ შენ რა სთქვი, — მიუბრუნდა
ბოქალუსმა კველამ: — ჩემთან იყოო?
— ამა, დედაკაცო, როდის ვიყავი
შენთან? მიპარდა ბნელი: გიცნობ,
მიცნობ, რა ტყუილით გითქვამ!
— რას ამბობ, კაცო, ვის დაჯარ-
გისხარ? მე როდის უთხარი, ჩემთან
იყო-მითხრა, რა ვიცი, ვინა ხარ, საი.
დამ მოსტყობხარ!
— აი, ბატონო, თუ მე ამასთან
ყოფილვარ იც მე და ეს დედაკაცო.
მე ამხი ცნობა თვით დღემთაც არა
მქონია.
— მაშ რათა სთქვი, ჩემთან იყო-
ო?
— ამა, ყმაწილო, როდის მოა

*) იხ. „ივერია“ № 141, 142, 143,
145, 146, 147, 148, 150, 151 და 152.

გველენსკი არ გააძლიერებს ბოლო... არიონი, თურია გააძლიერებს...

წეროლი ამბები

ამას წინადა ერთს თანამშრომელს ზარ-... უფროსად „Partie National“-ის...

საბოლოო დღესწავლის გამო... ბოლოშია იფრინისაღი დასჯის...

სარბული განისაღი დაუდენია ის... მანისა სავსეა გამოყვას. ამით...

თუმიც ამერაის რეპორტორები... თავისას საქმის უკვანვედ კარში...

საქალმწიფო ცნობანი... პრესტის აქედ ჩვენი (1888) წელიწადი...

წამოვადიყო, მაგრამ ფეხები ისე უ... წინადა გაეცა, თითქმის უკვლავ...

ღებუმა

20 ივლისი

ამბიბრუნი. გარდაცვლილი გენერა-... არტილერიის ბარათი.

ამიმი. გუშინ აქედან წყარდენ... სტუმარი სლოვიანები.

ბარლინი. იმპერატორმა ელიჰელმა... საღიო სკამა თუე ბინძურისა ფრ-

ბელგრადი. რისტიჩის განთავი... სტრბის დამოუკიდებლობაში...

20 ივლისი

სტამბოლი. დღეს გამოცხადებუ-... ლია სულთანის ბაშინება, რომლი-

უეტერბურგის ბირება, 19 ივლისი

Table with columns: სურათი, მარცხენი, მარჯვნივი, შავი, თეთრი, ზოგიერთი, ღირსეულობა, მარჯვნივი, მარცხენი, შავი, თეთრი.

იხარნიკ ფოსტა

ქ. თ.-ში, ბანა ბ.-ძეს. ყოვლად შე-... კეხილია.

სოფ. ამ-ური, ტ. მ. გ.-ძეს. გამო-... გვარვანო დამუშაო და ღვეტილები.

საქალმწიფო ცნობანი

პრესტის აქედ ჩვენი (1888) წელიწადი... ქვევის შემინდამ 7396.

ლისა. სომეხ. მარტია. მუსული. მე-25... რიცხვი თოვისა ზილადად, 1305 წ.

23 დდე შაბათი. წამესა თოვით... ციოლ. გ. ლიბრინი. სომეხ. ბი-

24 დდე კვირა. წამ. ქრისტინისი... ციოლ. ქრისტინისი. სომეხ. აღვისა...

25 დდე ორშაბათი. მიამნება ანა-... ნი, დედისა მარამისა. ციოლ. წინ.-მეტ-

ბაბოსალმზიტანიმო

Table with columns: ივლისი, მარცხენი, მარჯვნივი, შავი, თეთრი, ზოგიერთი, ღირსეულობა, მარჯვნივი, მარცხენი, შავი, თეთრი.

განცხადებანი

ეგუბ ფრანგულის ერის... გაკეთილოვს.

მსურელებს შექმლიანთ ამბ-... ეტიტონ ჩიმიშინის შესე-

ამიერ-კავკასიის შემოპრის ცნობათა საბორო

(Закавказская центральная справочная контора)

შ. გ. დავიდიანის.

კანტორასა აქვს საგნად შექმბიოს და მოპოვოს ყოველ... გვარი ცნობა, რომელიც...

ანკუბისა და სხვა ქალაქების მფიცან... ქ. ტფილისი, თეატრის ქვეშ (Г. Тифлис, Караваев-сарай)

ქალაქის კოლდ-ქრამი

ყოველთაის განაწივე თავისას სასილით და ვერტე შესრულით. იგი შედ-... გულიანა იმისათვის...

დაიბეჭდა და ისეთებებს... გავითრინის გამოცემა

ტფილისში... სქარის გამოცემა

ნამდვილი საუნჯა... ეველასთვის განთქული წიგნი

თავის მოგვა... თანზ. და-რის რეტილუნი

ამიერ-კავკასიის შემოპრის ცნობათა საბორო... შ. გ. დავიდიანის.

ქალაქის კოლდ-ქრამი... ყოველთაის განაწივე თავისას...

გამომცემი და იხილვათ... მამილა ასმათი

წიგნი ისეთებებს გამოცემა... წიგნი-საწიგნი

წიგნი-საწიგნი... დიორვალა, ს. მესტი-

გამომცემი და იხილვათ... წიგნი-საწიგნი

წიგნი-საწიგნი... გამოცემა და ისეთებებს ეველა